

इमर्जन्सी क्रेडिट लाइन गॅरंटी स्कीम

- केंद्रीय अर्थसंकल्प 2022-23 सादर करताना, अर्थमंत्री निर्मला सीतारामन यांनी ECLGS ची मुदत मार्च 2023 पर्यंत वाढवण्याची घोषणा केली.
- इमर्जन्सी क्रेडिट लाइन गॅरंटी स्कीम (ECLGS) ची घोषणा एमएसएमईना साथीच्या रोगाचा सामना करण्यास मदत करण्यासाठी करण्यात आली होती आणि ती पूर्वी 31 मार्च 2022 पर्यंत वाढवण्यात आली होती.
- "ECLGS ने 130 लाखांहून अधिक MSMEs ला अत्यंत आवश्यक अतिरिक्त सहाय्य प्रदान केले आहे जे त्यांना साथीच्या रोगाचे सर्वात वाईट परिणाम कमी करण्यात मदत करतात. विशेषतः एमएसएमईसाठी आदरातिथ्य आणि संबंधित सेवा अद्याप त्यांची पूर्व-महामारी पातळी परत मिळवू शकलेल्या नाहीत. या पैलूंचा विचार करून, ईसीएलजीएस मार्च 2023 पर्यंत वाढविण्यात येईल आणि त्याचे हमी कवच 50,000 कोटी रुपयांनी वाढवून एकूण 5 लाख कोटी रुपयांपर्यंत जाईल," सीतारामन म्हणाले.

इमर्जन्सी क्रेडिट लाइन गॅरंटी स्कीमची उद्दिष्टे (ECLGS)

कोरोनाव्हायरस-प्रेरित लॉकडाऊनमुळे होणारा त्रास कमी करण्यासाठी मे २०२० मध्ये जाहीर केलेल्या आत्मनिर्भर भारत अभियान पॅकेजचा भाग म्हणून ही योजना विविध क्षेत्रांना, विशेषतः सूक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योगांना (MSMEs) कर्ज प्रदान करून सुरू करण्यात आली.

ECLGS चे प्रमुख उद्दिष्टे खाली दिलेली आहेत:

1. या योजनेनुसार, नॅशनल क्रेडिट गॅरंटी ट्रस्टी कंपनी लिमिटेड (NCGTC) द्वारे सभासद कर्ज देणाऱ्या संस्था (MLI), बँका, वित्तीय संस्था आणि नॉन-बँकिंग वित्तीय कंपन्या (NBFC) यांना 100% हमी कवरेज प्रदान केले जाईल.
2. हे MSME आणि MUDRA कर्जदारांना अतिरिक्त निधी सुविधांची उपलब्धता वाढवेल आणि सक्षम करेल.
3. या योजनेचे उद्दिष्ट एमएसएमईना पूर्णतः हमी दिलेली आपत्कालीन क्रेडिट लाइनच्या स्वरूपात अतिरिक्त निधी उपलब्ध करून देऊन त्यांना भेडसावणाऱ्या आर्थिक संकटांना कमी करणे हा आहे.
4. ते या क्षेत्राला कमी खर्चात पतपुरवठा देखील करेल, ज्यामुळे लहान उद्योग व्यवसायांना त्यांची परिचालन दायित्वे (operational liabilities) पूर्ण करण्यास आणि त्यांचे उत्पादन आणि कार्य पुन्हा सुरू करण्यास सक्षम करेल.

एकदा का भारतात एमएसएमईचे योग्य कामकाज सामान्यपणे सुरू झाले की, त्याचा भारताला आर्थिक आणि सामाजिकदृष्ट्या फायदा होईल. महामारीच्या अभूतपूर्व परिस्थितीत सरकारने ही योजना सुरू करण्याचे हे एक प्रमुख कारण आहे.

ECLGS योजनेअंतर्गत कोण पात्र आहे?

विस्तारित इमर्जन्सी क्रेडिट लाइन गॅरंटी स्कीम लॉच करताना नवीनतम पात्रता निकषांनुसार, योजनेअंतर्गत कर्जासाठी लागू होण्यासाठी खालील निकषांची पूर्तता करणे आवश्यक होते:

- 29 फेब्रुवारी 2020 पर्यंत 50 कोटी रुपयांपर्यंतच्या कर्जासह 250 कोटी रुपयांपर्यंतची उलाढाल (FY 2019-20) असलेले उपक्रम
- 29 फेब्रुवारी 2020 पर्यंत दिलेले GECL क्रेडिट कर्जदाराच्या एकूण थकबाकीच्या 20% पर्यंत असेल.
- योजनेअंतर्गत जास्तीत जास्त 5 कोटी रुपये कर्ज मिळू शकते

ECLGS चा विस्तार कशासाठी?

- ECLGS अंतर्गत, जे कोविड-19 प्रतिबंधांमुळे निर्माण होणाऱ्या तरलता संकटावर कंपन्यांना मदत करण्यासाठी आहे, बँका विद्यमान कर्जदारांना अतिरिक्त संपार्श्विक (Extra Collateral) न मागता अतिरिक्त कर्ज देतात.
- बँकांना प्रोत्साहन देण्यासाठी, ही कर्जे कर्जाच्या नुकसानाविरुद्ध सरकारद्वारे पूर्णपणे हमी देतात. राज्यांमध्ये अधूनमधून लॉकडाऊनमुळे प्रभावित झालेल्या MSME ना चालू राहण्यासाठी निधी मिळावा यासाठी ही योजना महत्त्वाची ठरेल.

- सुविधेअंतर्गत मंजूरी आणि वितरण तुलनेने जलद आहे कारण या कर्जाबाबत कर्ज चुकल्यास कर्जदारांकडे केंद्र सरकारची हमी असते.
- हॉस्पिटॅलिटी, ट्रॅव्हल आणि टूरिझम तसेच मनोरंजन आणि क्रीडा क्षेत्रातील कंपन्यांना या योजनेतील शिथिलतेचा फायदा अपेक्षित आहे.
- हॉटेल्स, रेस्टॉरंट्स, कॅन्टीन, केटरर्स, मॅरेज हॉल, टूर ऑपरेटर, तसेच मनोरंजन पार्क आणि थिएटर्स या सुविधेचा लाभ घेऊ शकतात.
- नॉन-परफॉर्मिंग मालमत्ता म्हणून वर्गीकृत केलेली खाती किंवा ज्यांची मुदत ६० दिवसांपेक्षा जास्त आहे (SMA-II) पात्र नाहीत.

राष्ट्रीय पत हमी विश्वस्त कंपनी लि (National Credit Guarantee Trustee Company Ltd)



- NCGTC ही एक प्रायव्हेट लिमिटेड कंपनी आहे जी कंपनी कायदा, 1956 अंतर्गत 2014 मध्ये समाविष्ट केली गेली आहे, ज्याची स्थापना वित्तीय सेवा विभाग, वित्त मंत्रालयाने, भारत सरकारच्या संपूर्ण मालकीची कंपनी म्हणून, एकाधिक निधी क्रेडिट गॅरंटीसाठी (Multiple Credit Guarantee Funds) एक सामान्य विश्वस्त कंपनी म्हणून काम करण्यासाठी केली आहे.
- क्रेडिट गॅरंटी प्रोग्राम हे कर्जदारांच्या (Lenders) कर्जाची जोखीम सामायिक करण्यासाठी आणि त्या बदल्यात, संभाव्य कर्जदारांसाठी वित्तपुरवठा सुलभ करण्यासाठी डिझाइन केलेले आहेत.